

SAVA RADIC-MIRT:

Urbanova modrost.

Vprašujete, kaj Ribničan Urban
na potih voli le široko cesto,
zakaj najljubši mu je beli dan,
ko svojo suho robo nese v mesto?

Počakajte, takoj vam razložim,
ne bom, ne bom predolgo vas ongavil!
Na božjo pot na Laško — tjakaj v Rim —
Urban se v mladih letih je odpravil.

Da večja milost pride iz nebes,
da božja pot več grešniku zaleže,
čez hribe in doline, kar počez
Urban jo božjepotnik sam ureže.

In prehití ga v hribih črna noč,
obide groza v temni ga goščavi,
ker vsaka noč ima le svojo moč:
lahkó se ropar ali zver pojavi.

Urban, a kaj sedaj? Naprej, nazaj?
Ni varno sredi gozda zvati volka!
In res! Zasije luč in — tolovaj!
Strašan v orožju od vratu do kolka.

Z ramen visi mu plašč iz volčjih kož,
v desnici ostro se bodalo sveti.
»Kaj hočeš potniku, ti črni mož,
kaj hočeš romarju, ti Lah preteti?

Naprej, naprej na boj, srce velja,
brez boja Ribničan se ne udaja!
Urban srdito vrže se v moža,
ko snop na tla podere tolovaja.

Razbojnik v smrtnem strahu strepeta,
Urbanova prestraši ga gorjača:
»Slovenec v boju šale ne pozna,
sedaj le laška reši me zvijača!«

In Lah obraz nabere v smeh sladak:

»Urban, oprosti, bila je le zmota;
prijatelja ne najde človek vsak —
sovražnika čakaje sredi pota.

Pobratim in prijatelj ti si moj,
saj bratovščino pila sva že davno!
Prišel si, dragec, kot nalašč nocoj,
da v boju mi pomoreš zmagoslavno!

Krvava Soča priča vekomaj,
kako junaki prvi so Slovenci!
Če sto jih pride, ne bojim se zdaj,
pozdravljam te, Urban, v polnočni sencil«

Urbanu dobro gane se srce,
ponos razširi mu junaška prsa.
Kako se Lahu tresejo roké,
kolena se šibijo kot iz trsa!

»Res, peti znaš, priliznjeni mejaš,
in brenkati sladkó, tresava strunal
Ponoči vse je črno, prav imaš,
če zvezdica ne sveti niti luna.

Dovolj prestala ti je zajčja kri,
dovolj je bilo straha in pokore!« —
Iz rok železnih Laha izpusti,
zvijaču na nogé celo pomore.

A komaj dobri se Urban zave,
zavratni Lah ga spet naskoči,
na tla, na pleča vrže ga — gorjel! —
kot ptico gad s pogledom ga uroči.

Urbanu udje ohromé na mah,
telo mu obleži kot mrtvo tnalo.
Na prsa mu poklekne zviti Lah
in ostro že nastavi mu bodalo.

V grmovju zdajci zašumi korak.
»Pomoč, pomoč, pomoč!« Urban zavika,
in švigne plamen, grom pretrese zrak,
razbojnik strese se ko trepetlika.

»Oho, Urban, po celem svetu znan,«
pozdravi tujec ga v samotni lozi,
rešnik pristopi nepričakovan —
le kdo, le kdo? Urban strepeče v grozi.

Kosmat, rogat, kopita mesto nog,
ko kremplji prsti se krivé njegovi,
in rep košat opleta naokrog,
ko noži brušeni režé zobovi.

Sam vrag prihaja v zadnji uri ponj!
Peklenšček zaničljivo se poroga:
»Življenje rešim ti, a ne zastonj,
le brž, Urban, ti romarska nadloga!

»Le brž, Urban, po celem svetu znan,
zapiši dušo v smrtni mi potrebi!
Nobena stvar na svetu ni zaman,
ti dušo meni, jaz življenje tebi!«

»Gospod hudir, mogočen vaš je rod,
Urban nikomur rad se ne zameri;
mordà pa Bog le višji je gospod
po moji misli in po naši veri.«

»Zdaj čas za burke ribniške pač ni,
ne mika me učeno tvoje polje!
Poglej, kako razbojnik že preži,
takoj srce junaško ti prekolje!«

Stori Urbanu se hudó, težkó,
ko med nebese in peklom bi visel.
Tedaj pa kakor blisek mu v glavó
o pravem času šine prava misel:

Življenje je človeku prvi dar,
zakladov vseh bogastvo ga ne plača!
Kar vzame smrt, ne vrne smrt nikdar,
v življenju sreča vedno se obrača.

»Pa nate dušo, črni rogovič,
in grehe v njej vzemite za nameček;
zapišem dušo svojo vam brez prič,
da živ domov le pridem na zapeček!

Zaman na svetu ni nobena stvar,«
Urban se zareži, oči po strani,
»tako ste modro rekli ravnokar,
zaman ne more biti strah prestani!«

In vrag veli: »Kar danes si nabral,
hej, črni tolovaj, takoj odrini!«
Urban vesel pobira, grabi s tal,
nasuje torbo s svetlimi cekini.

In srečna bila je do Rima pot. —
O, Rim, beseda grešniku najslajša!
Noben tako težak ni tovor zmot,
tam vsaka grešna duša se olajša.

Tam v cerkvi sredi Rima, tam sedi
sam papež s krono trojnato na glavi
in ključe Petrove v rokàh drži,
odpira vrata gor k nebeški slavi.

Zato pa k papežu najprej poda
pobožni, grešni romar se skesano:
»Jaz sem Urban, iz Ribnice doma,
a dušo krščeno imam prodano!«

»Okaniti hudobo — to ni greh!«
v izpovednici dobri papež pravi,
odvezo podeli mu grehov vseh,
pogodbo mu peklensko razveljavi.

Od tistih dob pa Ribničan Urban
na potih voli le široko cesto,
odslej najljubši mu je beli dan,
ko svojo suho robo nese v mesto.

JERNEJ POPOTNIK:

Žabe.

el sem v tiste kraje, ki so mojemu srcu najbolj dragi in mili. Visoke, tenke breze se vrsté tamkaj ob stezi, za stezo se razprostirajo zeleni, sočni travniki, zadaj za travniki pa šumé temni gozdovi svoje mračne pesmi. Svetál potok šumlja ob znožju gozdovja; v sencah vrb in jelš se lesketa kakor ogledalo mirno tekoča, od postrvi oživljena voda; z mrežastim srobotjem prepreženo grmičje ob peščenem produ zalije za hip plast zlate solnčne luči, zaujčka se na vodni gladini — samo trenutek — in zopet dremlje ves kraj kakor v pričakovanju na nekaj lepega, daljnega, svetlega.

Pod večer je bilo. Vsa dolina se je bliskala v sijaju zahajajočega solnca. Na beli, prašni cesti se je pojavil na visokem črnem konju jezdec, oblit od žareče večerne zarje. Pa že je zapihal nad poljem mlačen veter, prej tako čudolepa luč na zapadu je ugasnila in na zemljo je legel mrak. Nikjer več ni bilo bleščéčega jezdeca, izginit mi je bil izpred oči v žametno večerno daljo — in sam sem ostal na ozki stezi sredi travnikov.

Tistikrat se je zasvetlikalo od potoka sem in takoj sem spoznal, da je tamkaj ona. Kopala se je bila pač, ker popoldan je bil izredno vroč in soparen, zdaj pa je počivala pod vrbami in poslušala kosove blagozvočne pesmi, lijoče iz goščave. Še nekoliko korakov — in bil sem pri njej.

»Ti si, Darče?«

»Da, jaz, Jana...«

Živahno me je pogledala izpod širokega, rdečega slamnika.

»Kopala sem se, veš, Darko... Vse popoldne sem bila v vodi.«

»Zdaj si pa trudna, kaj ne, Janica?«

»O, nič, Darček, prav nič!... Ampak veš, kaj se mi je pripetilo?

Eno postrv sem prijela za rep...«